

BORÅS STAD

Årsredovisning facknämnder 2016

Sociala omsorgsnämnden

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
2 Strategiska målområden - indikatorer och uppdrag	4
2.1 Människor möts i Borås	4
2.2 Vi tar gemensamt ansvar för barn och unga.....	5
2.3 Livskraftig stadskärna.....	6
2.4 Ekologisk hållbarhet lokalt och globalt.....	6
2.5 Ekonomi och egen organisation	6
3 Nämndens verksamhet 1	8
3.1 Resultat	8
3.2 Budgetavvikelse	9
3.3 Verksamhetsanalys	11
4 Verksamhetsmått	20
4.1 Individ- och familjeomsorg för vuxna	20
4.2 Socialpsykiatri	21
4.3 Egen organisation	22
4.4 Funktionshinderverksamhet LSS.....	22
4.5 Funktionshinderverksamhet SOL	23
5 Investeringar	24

Bilagor

Bilaga 1: Medborgardialog

Bilaga 2: DB3 Sociala omsorgsnämnden - årsredovisning 2016

Bilaga 3: DB2 Sociala omsorgsnämnden - årsredovisning 2016

Bilaga 4: DB1 Sociala omsorgsnämnden årsredovisning 2016

1 Inledning

Brukare och medborgare

Under 2016 har Borås Stad hemsida gjorts om. För Sociala omsorgsnämnden har detta inneburit att alla sidorna har setts över och under 2017 ska de tillgänglighetsanpassas. Sociala omsorgsnämnden har beviljats medel ur Sociala investeringsfonden till ett nytt projekt ”Schysst kompis”, som startat under året, med fokus på den yngre målgruppens hantering av kamratskap. Projektet ”Jämlig hälsa”, som riktar sig till de brukare som vill pröva på att utöva fysiska aktiviteter, är ett projekt i samarbete med Fritids- och folkhälsonämnden, medel till projektet har bekostats av Allmänna arvsfonden. I projektet har en hälsobok på lättläst svenska tagits fram.

Nämnden har genomfört en medborgardialog 2016 med fokus på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. Resultatet och förslag på uppdrag kommer att presenteras för nämnden.

Individ- och familjeomsorg Vuxen omfattar myndighetsutövning och olika former av utförande. Antal personer i en hemlöshetssituation som fått förstahandskontrakt är 21. Nämnden har nått målvärdet (20) trots den svåra situationen på bostadsmarknaden. ”Bostad först” innebär att personens behov av andra insatser hanteras först efter att bostad erbjudits.

Inom IFO har det ombyggda boendet på Badhusgatan ersatt missbruksboendet på Tårpilsgatan.

Verksamhet

Inom funktionshinderverksamheten, som är indelad i myndighetsutövning, boende och personlig assistans ses en minskning sedan föregående år inom personlig assistans av dels antal ärenden (-5 personer jmf 2015) dels antal timmar (-1545 tim. jmf 2015). Minskningen ligger i linje med Försäkringskassans nya hårdare tolkning av reglerna som gör det svårare att få personlig assistans. 344 personer har beslut om grupp- eller serviceboende varav det för 14 personer verkställts i annan kommun. Under 2015 genomfördes en upphandling av 14 entreprenader av grupp- och serviceboende och övertagandet skedde i februari 2016. Upphandlingen är sedan tidigare ett beslut i Kommunfullmäktige om en fördelning av entreprenadverksamhet och drift i kommunal regi. För närvarande prognostiseras kön till boende inom funktionshinderverksamheten till 38 personer inom en femårsperiod. Av de 38 är 18 intresseanmälningar och 20 personer har beslut för att verkställas. Planering av ändamålsenliga boenden för dels de yngre målgrupperna med speciella behov som de äldre med speciella behov utifrån åldrandet har intensifierats med bl.a. kartläggning av befintliga boenden. Ett nytt uppdrag i budget 2015, att tillämpa Lagen om valfrihet för dem under 65 år, har resulterat i att 27 procent av brukarna per 2016-12-31 valt andra utförare än kommunen av hemtjänstinsatser. 404 personer har insatsen Daglig verksamhet varav 317 beslut utförs i kommunal regi och 71 på entreprenader enligt LOV (Lagen om valfrihet 2008:962) samt 16 externt placerade.

Verksamheten i Socialpsykiatri har utöver den ordinära verksamheten (myndighetsutövning och verkställighet) inriktats på att utveckla en handlingsplan inom PRIOsatsningen (Plan för riktade insatser inom psykisk ohälsa) för åtgärder inom arbete och sysselsättning, brukarmedverkan i form av delaktighet och inflytande samt kunskapsstöd och kompetensutveckling.

Beslut riktade till målgruppen tvång i öppenvård har ökat drastiskt under året. Årets kostnad är 13 472 tkr att jämföra med 7 073 tkr under 2015 och 2 467 tkr för år 2014.

Ett stort omdaningsarbete inom IFO Vuxen pågår. Syftet är att vända kostnadsutvecklingen till hemmaplanslösningar och öppenvård före beslut om institutionsplaceringar. Här kan nämnas starten av öppenvård i egen regi, Smedjan, som under året bidrog till både minskade kostnader och minskade externa placeringar.

Medarbetare

Arbetsbudsmodellen med syfte att ge alla medarbetare heltid, är införd inom hela förvaltningen. Man har hanterat delade turer och långa arbetspass och tagit bort detta på flertalet av enheterna men arbetet fortsätter under 2017. Förvaltningen har gjort en tillfällig förhandling med kommunal där man inte

lyckats genomföra det fullt ut för vissa enheter och assistansgrupper där brukare kräver kontinuitet. Den höga sjukfrånvaron (ca 8 %) i verksamheterna är oroande. Nämnden har gett fortsatt uppdrag till förvaltningen att arbeta med riktade insatser till arbetsplatser för att komma tillrätta med den ökade ohälsan.

Administrativt närstöd till chefer med hög arbetsbelastning har genomförts under 2016 och man kommer även satsa under 2017 på handledning för att stärka chefernas arbete i att arbeta hälsofrämjande.

Kompetensutvecklingsinsatser för alla medarbetare inom miljöområdet har pågått hela året. Nämndens avsikt är att alla medarbetare inom två år ska ha genomgått miljöutbildningen som en del i måluppfyllelse inom miljöområdet. En ytterligare generell utbildningssatsning för alla medarbetare påbörjades 2015 inom HBTQ. Tidsomfattningen är tre år för att nå alla medarbetare.

Ekonomi

Sociala omsorgsnämndens resultat är ett underskott på 4 926 tkr. I kostnaderna finns 13 472 tkr för åtgärder utöver budget inom vårdformen tvång i öppenvård. Nämnden kommer att begära täckning för dessa kostnader då det saknas medel i kommunbidraget för tvång i öppenvård.

Nettokostnadsökningen för nämnden under 2016 är 2,7 % att jämföra med förra årets ökning på 5,5 %. Vård och omsorg i ordinärt boende är den verksamhet som har störst nettokostnadsökning med 7,17 %. I verksamheten ingår både egna boenden och externt köpta platser, här finns även 6 223 tkr av kostnaden för vårdformen tvång i öppenvård. IFO Vuxen har en kostnadsökning på 2,1 % motsvarande 1 495 tkr vilket kan jämföras med 2015 års kostnadsökning på 11 % motsvarande 4 564 tkr. Sjukersättningen till privata assistansanordnare har ökat från 3 794 tkr till 4 099 tkr motsvarande 8 %. Daglig verksamhet visar en negativ avvikelse mot budget på 4 150 tkr. Myndighetsutövning Socialpsykiatri/IFO har ett underskott på 16 128 tkr jämfört med budget och av detta står vårdformen tvång i öppenvård för merparten med 13 472 tkr.

2 Strategiska målområden - indikatorer och uppdrag

2.1 Människor möts i Borås

Kommunfullmäktiges indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Målvärde 2016	Utfall År 2016
Antal genomförda medborgardialoger.	1	1	1	1

Antal genomförda medborgardialoger.

Sociala omsorgsnämnden genomförde en medborgardialog den 7 november på Träffpunkt Simonsland. Dialogen handlade om tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. Frågor berörande bland annat tillgängligheten i stadsmiljön, ledsagning och möjlighet för personal att följa med brukare på fritidsaktiviteter diskuterades. Ett mer uttömmande resultat kan läsas i "Medborgardialog utskick".

2.1.1 Kommunfullmäktige

Uppdrag	Status År 2016	Kommentar

Uppdrag	Status År 2016	Kommentar
Regelverket för LSS-boenden ska ses över i syfte att möjliggöra för boenden att drivas i kooperativ form.	Genomfört	Sociala omsorgsnämnden har gjort en utredning under 2016. Utredningen visar att kooperativa driftsformer av LSS-boenden är endast möjligt om det genomförs en upphandling. Upphandlingen kan ske genom tillämpning av Lagen om offentlig upphandling (LOU 207:1091) eller genom införandet av ett valfrihetssystem enligt Lagen om valfrihetssystem (LOV 2008:962).

2.2 Vi tar gemensamt ansvar för barn och unga

2.2.1 Nämnd

Uppdrag	Status År 2016	Kommentar
Projekt Schysst kompis	Genomfört	Projekt Schysst kompis är ett av stadens Sociala investeringsprojekt. Första studiecirkeln startades i januari -16 en så kallad pilotgrupp. Sociala omsorgsförvaltningen hade två utbildade gruppledare som har lett studiecirkeln fram till sommaren då båda gruppledare av privata skäl hoppade av projektet. Gällande Schysst kompis pilotgrupp så har samtliga tillfällen genomförts under hösten 2016 då förvaltningen har fler gruppledare som trätt in som ersättare. Avhoppen av gruppledarna innebar viss omstrukturering i projektet. Under 2017 kommer lägerpersonal att utbildas till gruppledare och i november 2016 anställdes en projektsamordnare på 25 % för att handleda gruppledare, ta fram material, handbok samt utvärdera projektet tillsammans med de externa utvärderingsföretagen. Utvärderingsföretaget Payoff har varit med ifrån projektets början och en planering med Payoff är gjord för hur projektet ska utvärderas. Det finns svårigheter i att applicera utvärderingsmetoden på projektet. Dels så ligger deras så kallade mätvärden för långt ifrån projektet och det finns risker att utvärderingen kan överskrida gränsen för projektdeltagarnas och dess familjers integritet. Dock finns möjligheten att få fram mätvärden genom den följeforskning som VOK (externt företag) ska göra och därigenom få fram "hårda fakta" så att utvärderingen med Payoff kan genomföras. Tillsammans med VOK är en utvärderingsplan framtagen och denna utvärdering har påbörjats.

2.3 Livskraftig stadskärna

Kommunfullmäktiges indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Målvärde 2016	Utfall År 2016
Antal personer i en hemlöshetssituation som får eget förstahandskontrakt med hjälp av socialtjänsten.	19	17	20	21

Antal personer i en hemlöshetssituation som får eget förstahandskontrakt med hjälp av socialtjänsten.

Målvärdet är uppnått, trots att arbetet med att ge boende stöd i att få egna kontrakt försvåras av bristen på lägenheter och på grund av att de vi arbetar med ofta står längre ifrån ett eget kontrakt än tidigare år.

2.4 Ekologisk hållbarhet lokalt och globalt

Kommunfullmäktiges indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Målvärde 2016	Utfall År 2016
Andel ekologiska livsmedel, %.	10,4	12,1	40	16,9

Andel ekologiska livsmedel, %.

Enligt budget 2016 är Kommunfullmäktiges indikatorer för Sociala omsorgsnämnden, 40 % ekologiska livsmedel. Det är inte möjligt att nå målet då krav på ekologiska inköp inte kan tillämpas generellt och ett mer realistiskt mål är 15 %. Inom nämnden finns boendeenheter där de boende betalar en avgift för inköp av livsmedel. I dessa verksamheter kan man inte fullt ut tillämpa inköp av ekologiska livsmedel då det innebär en merkostnad för de enskilda och inskränker de boendes rätt att själva bestämma över sina inköp. Därför har kravet på ekologiska inköp avgränsats till bananer och kaffe för alla enheter. Utöver det görs ekologiska inköp inom ramen för det ekonomiska utrymme som finns för de enskildas inköp. Inom nämnden finns en kostpedagog anställd som arbetar med utbildning och vägledning till personal och brukare. Inom boendesektionen är det fortsatt fokus på bra inköpsrutiner och minskat matsvinn för att om möjligt öka det ekonomiska utrymmet för ekologiska inköp. Samtliga kostombud har under 2016 fått utbildning i klimatsmarta måltider samt genomgång av vilka livsmedel som enkelt kan bytas ut till ekologiska utan prisskillnad.

Resultatet är att 16,9 % (siffran avser januari - dec 2016) av alla livsmedelsinköp är ekologiska, motsvarande siffra för 2015 var 12,1 % och för 2014 10,3 %. Därmed har Sociala omsorgsnämnden nått målet på 15 % och bör därför höja ambitionen för 2017.

2.5 Ekonomi och egen organisation

Kommunfullmäktiges indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Målvärde 2016	Utfall År 2016
Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid, %.	6,9	7,9	7	8,6
Arbetad tid för timavlönade omräknat till årsarbeten.	36,4	31,4	23	36,4

Kommunfullmäktiges indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Målvärde 2016	Utfall År 2016
Hälsa - 1 år utan sjukfrånvaro, andel i %.	34	29	30	31

Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid, %.

Sjukskrivningarna har fortsatt att öka och har från 2012 fram till 2016 ökat från 5,25 % till 8,6 %. Andelen kvinnor står för 9,7 % och män för 4,5 % av den totala sjukfrånvaron av ordinarie arbetstid. Det är framförallt kvinnor mellan 51-65 år som står för den högsta andelen sjukfrånvaro i % av ordinarie arbetstid. Målvärdet att sträva mot 2016 har varit 7 % . Nämnden satsade extra resurser under 2016 på olika aktiviteter inom hälsa- och friskvård. En del av satsningen bestod av olika hälso- och friskvårdsaktiviteter så som viktväktarna, körsång, dans, yoga och stegtävling. Den andra delen bestod i bildandet av en arbetsmiljögrupp. Gruppens uppgift har bland annat varit att identifiera friskfaktorer. Friskfaktorer är det som får människor att trivas och må bra, så väl hemma som på arbetet. Trots genomförda satsningar har den negativa utvecklingen inte brutits utan ohälsan har fortsatt att öka. Nämnden har för avsikt att 2017 satsa på ett fortsatt arbete tillsammans med bland annat Previa. Syftet är att öka kunskap och medvetenhet kring hur man som chef och ledare kan bedriva ett hälsofrämjande ledarskap. Satsningen ska också vara ett stöd för chefer i arbetet att förebygga sjukskrivningar på grund av arbetsrelaterad ohälsa och hög personalomsättning.

Arbetad tid för timavlönade omräknat till årsarbeten.

Arbetet med att minska andelen timavlönad personal har fortsatt under 2016. Nämndens målvärde för 2016 är 23 årsarbetare, utfallet blev 36,4 åa, vilket är en ökning jämfört med utgången av 2015, då motsvarande siffra var 31 åa. Anledningen till ökningen kan förklaras med att nämnden har haft hög sjukfrånvaro under delar av året då ordinarie personal varit frånvarande och ersatts med timavlönad personal. Under hösten har det också genomförts kompetensutveckling riktat mot personal inom boendesektionen vilket krävt vikarier och där poolpersonal inte klarat av att möta efterfrågan. All rekrytering av timavlönad personal till nämnden sköts via Bemanningseenheten, likaså förmedlingen av timavlönad personal och resursspass. Bemanningseenheten har under perioden förmedlat beställningar motsvarande 22,8 ÅA av det totala utfallet. Arbetad tid för timavlönade har minskat från 61,2 årsarbetare 2012 till 36,4 årsarbetare 2016. 2017 implementeras TimeCare som ett stöd för personalplanering, optimerad bemanning med resursspass och fortsatt stöd från pool ska bidra till att användandet av timavlönade ska fortsätta att minska.

Hälsa - 1 år utan sjukfrånvaro, andel i %.

Målvärdet för nämnden 2016 var att 30 % av medarbetarna skulle ha ett år utan sjukfrånvaro. Utfallet för 2016 blev att 31 % av medarbetarna varit friska vilket visar på att nämndens mål är uppnått. Andelen friska har minskat något i förhållande till 2015 som då var 33,5%. För att åter öka närvaron satsar nämnden på att stärka ledarskapet under 2017. Gott ledarskap, gott medarbetarskap och goda relationer är centrala delar för att skapa hälsosamma, framgångsrika och trygga arbetsplatser.

2.5.1 Kommunfullmäktige

Uppdrag	Status År 2016	Kommentar
Arbetet med att avskaffa delade turer ska fortsätta enligt tidigare beslut.		Implementeringen av den nya arbetstidsmodellen fortsätter på förvaltningen. Under början av 2017 kommer alla enheter på förvaltningen att arbeta enligt den nya arbetstidsmodellen vilket innebär att delade turer samt långa arbetspass inte längre kommer att

Uppdrag	Status År 2016	Kommentar
		förekomma på förvaltningen.

3 Nämndens verksamhet 1

3.1 Resultat

Ekonomiskt sammandrag

Tkr	Bokslut 2014	Bokslut 2015	Budget 2016	Bokslut 2016	Avvikelse
Statsbidrag	4 461	4 196	3 697	6 431	2 734
Avgifter och övriga intäkter	148 690	137 529	317 678	123 422	-194 256
Summa intäkter	153 151	141 725	321 375	129 853	-191 522
Personal	-415 694	-425 762	-442 194	-432 351	9 843
Lokaler	-27 704	-29 493	-25 680	-28 312	-2 632
Övrigt	-360 468	-372 823	-546 751	-373 136	173 615
Kapitalkostnader	-294	-414	-69	-1 281	-1 212
Summa kostnader	-804 160	-828 492	-1 014 694	-835 080	179 614
Buffert (endast i budget)			-6 981		6 981
Nettokostnad	-651 009	-686 767	-700 300	-705 227	-4 927
Kommunbidrag	652 624	677 099	699 200	699 200	0
Resultat efter kommunbidrag	1 615	-9 668	-1 100	-6 027	-4 927
Godkänt ianspråktaget ackumulerat resultat		2 000	1 100	1 100	0
Resultat jfr med tillgängliga medel	1 615	-7 668	0	-4 927	-4 927
Ackumulerat resultat	16 308	13 714			

Resultatanalys

Sociala omsorgsnämnden redovisar ett negativt resultat för 2016 på 4 927 tkr efter ianspråktagande av 1 100 tkr av ackumulerat resultat för arbete mot en ökad hälsa hos medarbetare. Nämnden kommer att begära kompensation av Kommunstyrelsen för kostnader motsvarande 13 472 tkr för vårdformen tvång i öppenvård, en kraftig ökning jämfört med föregående års kostnad på 7 073 tkr för tvång i öppenvård.

Nettokostnadsökningen under 2016 för nämnden är 2,7 % att jämföra med förra årets ökning på 5,5 %. Bland verksamheterna har IFO Vuxen en kostnadsökning på 2,1 % motsvarande 1 495 tkr. Vård och omsorg i ordinärt boende ökar sina kostnader med 6,6 %. För den största delen av ökningen står verkställighet boendestöd och det ingår även kostnader avseende tjänster utförda 2015 med 777 tkr. Vård och omsorg i särskilt boende ökar med 7,2 %, i den här ökningen står vårdformen tvång i öppenvård för den största delen. För vårdformen tvång i öppenvård saknas medel i kommunbidraget eftersom Sociala omsorgsnämnden inte kan påverka placeringar enligt denna lag. Kostnaderna för

vårdformen har ökat dramatiskt och de fördelar sig på verksamheterna vård och omsorg i särskilt boende och IFO med ungefär lika delar. Insatser enligt LSS och LASS ökar sina kostnader med 1,7 %. Den största förändringen i den här verksamheten är den nya upphandlingen av boenden på entreprenad som trädde i kraft februari månad och som sänkte kostnaderna för 2016 med ca 9 000 tkr. Inom LSS är det verkställighet av personlig assistans som dras med underskott mot budget. Orsaker är bl a att flera av nämndens ärenden är kostsamma med stora omvårdnadsbehov som exempelvis kräver dubbelbemanning och nattjänstgöring. Vid nattjänstgöring utgår ersättning till personal enligt kollektivavtal med fler timmar än vad Försäkringskassan ersätter.

Inom myndighetsutövningen för personer med funktionshinder har kostnaden för sjukersättningen till privata assistansanordnare ökat från 3 290 tkr till 3 794 tkr motsvarande 15 %. Daglig verksamhet visar en negativ avvikelse mot budget på 4 150 tkr, en del i underskottet är att nämnden haft kostnader för daglig verksamhet i boendet i ärenden där Arbetslivsnämnden inte kunnat verkställa insatsen.

Myndighetsutövning för IFO/Socialpsykiatri har stora avvikelser på institutionsvård SoL och köpta/sålda platser särskilt boende psykiskt funktionshindrade. Totalt finns det en negativ avvikelse mot budget på 16 128 tkr. Av avvikelsen kommer 13 472 tkr från tvång i öppenvård med fördelningen 7 429 tkr på IFO och 6 223 tkr på socialpsykiatrin.

I stort sett alla enheter med schemaanställd personal har under året sett en nettokostnadsökning och en större negativ avvikelse mot budget i jämförelse med år 2015. Anledningarna till denna negativa avvikelse är att införandet av den nya arbetstidsmodellen tillsammans med fortsatt hög sjukfrånvaro under år 2016 inneburit höga kostnader för vikarier, övertid och inbeordrad personal.

Under 2016 har det genomförts flera utbildningsinsatser. Nämnden erhöll 1 619 tkr i stimulansmedel för kunskapsutveckling. I den här satsningen fick 25 % av vikariekostnader redovisas som kostnad i projektet vilket innebar att nämnden själv fick bekosta resterande del av vikariekostnaderna som totalt uppgick till 2 360 tkr.

3.2 Budgetavvikelse

Verksamheternas nettokostnader

Tkr	Bokslut 2014	Bokslut 2015	Budget 2016	Bokslut 2016	Avvikelse
Gemensam administration					
Intäkter	4 168	608	52	724	672
Kostnader	-21 927	-27 978	-25 674	-27 870	-2 196
Resultat	-17 759	-27 370	-25 622	-27 146	-1 524
IFO Vuxen					
Intäkter	18 542	16 782	14 674	16 643	1 969
Kostnader	-83 074	-88 393	-83 914	-89 749	-5 835
Resultat	-64 532	-71 611	-69 240	-73 106	-3 866
Vård och omsorg i ordinärt boende					
Intäkter	16 472	15 666	22 608	17 548	-5 060
Kostnader	-73 343	-73 203	-80 823	-78 902	1 921
Resultat	-56 871	-57 537	-58 215	-61 354	-3 139
Vård och omsorg i särskilt boende					

Tkr	Bokslut 2014	Bokslut 2015	Budget 2016	Bokslut 2016	Avvikelse
Intäkter	11 123	8 670	3 934	9 548	5 614
Kostnader	-84 075	-85 579	-75 109	-91 970	-16 861
Resultat	-72 952	-76 909	-71 175	-82 422	-11 247
Insatser enl LSS och LASS					
Intäkter	307 094	288 221	280 106	291 069	10 963
Kostnader	-738 478	-735 459	-743 929	-745 950	-2 021
Resultat	-431 384	-447 238	-463 823	-454 881	8 942
Övrig vård o omsorg för äldre o funktionshindrade					
Intäkter	0	0	0	0	0
Kostnader	-7 511	-6 102	-5 244	-6 318	-1 074
Resultat	-7 511	-6 102	-5 244	-6 318	-1 074
Buffert					
Intäkter			0		0
Kostnader			-6 981		6 981
Resultat			-6 981		6 981
Intäkter					
Kostnader					
Resultat					
Intäkter					
Kostnader					
Resultat					
Intäkter					
Kostnader					
Resultat					
Intäkter					
Kostnader					
Resultat					
Intäkter					

Tkr	Bokslut 2014	Bokslut 2015	Budget 2016	Bokslut 2016	Avvikelse
Kostnader					
Resultat					
Intäkter					
Kostnader					
Resultat					
Totalt					
Intäkter	357 399	329 947	321 374	335 532	14 158
Kostnader	-1 008 408	-1 016 714	-1 021 674	-1 040 759	-19 085
Resultat	-651 009	-686 767	-700 300	-705 227	-4 927

3.3 Verksamhetsanalys

3.3.1 Gemensam administration

Gemensam administration har 2016 bestått av förvaltningschef inkl. stab, ekonomi, personal och den sedan oktober 2015 startade enheten för kvalitet och utveckling. Utvecklingsenheten har påbörjat arbetat med kvalitetsledningssystemet som kommer att fortsätta under 2017. Process- och aktivitetskartläggningar genomförs på hela Sociala omsorgsnämndens område och framtagning av rutiner för avvikelshantering, riskanalys och egenkontroll i kvalitetsledningsarbetet pågår. Under tertial tre blev IT stödet, Caneaone, för processer och rutiner tillgängligt vilket innebär att arbetet går in i en mer intensiv fas under 2017. Arbetet förväntas bland annat bidra till ökad tydlighet och struktur för våra medarbetare och ökad rättsäkerhet, samt skapa en god grund för fortsatt förbättringsarbete.

Regler för styrning och ledning har tagits fram för Sociala omsorgsnämndens chefer för att stödja planeringen och för att underlätta genomförandet och uppföljningen i verksamheten. Styrdokumentet för kvalitetsledningsarbetet har integrerats i reglerna för styrning och ledning för att underlätta arbetet för cheferna. En instruktion för hur reglerna skall tillämpas håller på att tas fram och implementeringen kommer att påbörjas under 2017.

All baspersonal samt enhetschefer har påbörjat utbildning i social dokumentation. Utbildningen avslutas i början av 2017 och förväntas ge mer kvalitativ social dokumentation.

Under 2016 har Borås Stads hemsida gjorts om. För Sociala omsorgsnämnden har detta inneburit att alla sidorna har setts över och under 2017 ska de tillgänglighetsanpassas. Det har blivit enklare att hitta på sidorna och de organiseras utifrån behov istället för organisation. Borås Stad har fattat beslut om att alla nämnder ska erbjuda e-tjänster. Detta innebär exempelvis att Sociala omsorgsnämnden ska erbjuda möjligheten att ansöka om insatser via webben. I projektet *Ett gott liv* ska Sociala omsorgsnämnden ta fram lättillgängligt informationsmaterial vid erbjudande om insatser. Detta arbete pågår på funktionshinder boendesektion och inom boendestöd. Riktlinjer för tillgängligt material håller på att tas fram och delar av det har implementerats i handboken till den grafiska profilen. Den önskade effekten av arbetet på sikt är att alla medborgare ska kunna tillgodogöra sig all information på lika villkor.

Kostombudsträffar har utökats och genomförs även inom socialpsykiatri och personlig assistans. Ett samarbete har byggts upp med sjuksköterskor och arbetsterapeuter. Ett utvecklingsarbete inom detta område kommer också att ske via genomförandeplaner på individuell nivå i syfte att öka brukarnas delaktighet och inflytande. Egenkontroll program har tagits fram för socialpsykiatri och utbildningsinsatser har genomförts i livsmedelshygien.

Brükarenkäter har genomförs i enlighet med kommunfullmäktiges uppdrag. En analysmodell är framtagen för nationella undersökningar så som KKIK och öppna jämförelse. Utifrån resultaten från brukarenkäterna har indikatorer skapats i verksamhetsplanen för de berörda verksamhetsområdena på förvaltningen. Förväntningar på arbetet är att kunna ge en bra grund för att tillvarata resultatet för att sedan användas som grund för utvecklingsarbete.

165 medarbetare har hittills genomgått coachutbildning som genomförs i projektet *Jämläk hälsa*. Deltagarna upplever att coachutbildningen är ett bra verktyg och arbetsätt som hjälper brukarna att bli mer självständiga och få mer inflytande över sina egna liv. En hälsobok på lättläst svenska har tagits fram.

Priomedel har avsatts för att kunna implementera arbetet med schysta relationer, VIP, även inom socialpsykiatri och en samordnare har anstälts. Arbetet har på börjats under 2016 och kommer att genomföras under 2017 och 2018.

För att på bästa möjliga sätt ta över daglig verksamhet har en kartläggning genomförs av verksamheten i samarbete med daglig verksamhets enhetschefer. Kartläggningen har legat till grund för utvecklingsarbete som har påbörjats och vissa områden har prioriterats inför 2017.

Administrationen har ett positivt ekonomiskt resultat på grund av att alla tjänster inte varit tillsatta under 2016.

Ett förslag på strategi för kompetensutveckling för förvaltningen har tagits fram och beslutats på förvaltningsledningen och kan komma att börja gälla från och med 2017.

3.3.2 IFO Vuxen

3.3.2.1 Myndighetsutövning

Väsentliga budgetavvikelser och orsaker

Det finns ett underskott gentemot budget vad gäller institutionsvård, boende för psykiskt funktionshindrade, öppenvård för vuxna missbrukare samt familjehem. Orsaker är allt mer komplexa former av samsjuklighet i samband med psykisk sjukdom och missbruksproblem vilket har inneburit svårigheter att ge insatsen på hemmaplan. Antalet placeringar har pendlat mellan som lägst 20 st i maj och som högst 30 st i juli, den totala kostnaden för institutionsvården har ökat under året. Inom dessa kostnader finns beslut om tvångsvård i öppenvård, verksamheten har ingen möjlighet att påverka dessa placeringar utan endast valet av institution. För 2016 finns ett underskott om totalt ca 16 000 tkr för hela nämnden för dessa placeringar jämfört med budget varav 13 400 tkr är kostnader för tvång i öppenvård. En iakttagelse är att patienter från exempelvis rättspsykiatri skrivs ut tidigare än förut, vilket indirekt medför ökade kostnader för kommunen. Det finns också brister i överenskommelser och rutiner när det gäller samfinansiering av institutionsplaceringar där insats krävs från både region och kommun. Nationellt ses ett högre ohälsotal vad gäller personer med en psykisk ohälsa eller en missbruksproblematik. Allt fler yngre personer drabbas av psykisk ohälsa och det finns en tendens att allt fler äldre skapar en missbruksproblematik.

Åtgärder

Det pågår ett långsiktigt arbete med att föra över dyrare externa placeringar till mer kostnadseffektiva placeringar när institutionsvård är nödvändig. Även användning av familjehem har prövats i högre grad framför institutionsvård, framförallt i de komplexa ärendena där närhet till psykiatriens öppenvård är viktig. Under mars månad öppnade verksamheten Smedjan som inneburit att köp av extern öppenvård minskat under året och ersatts med interna öppenvårdsinsatser.

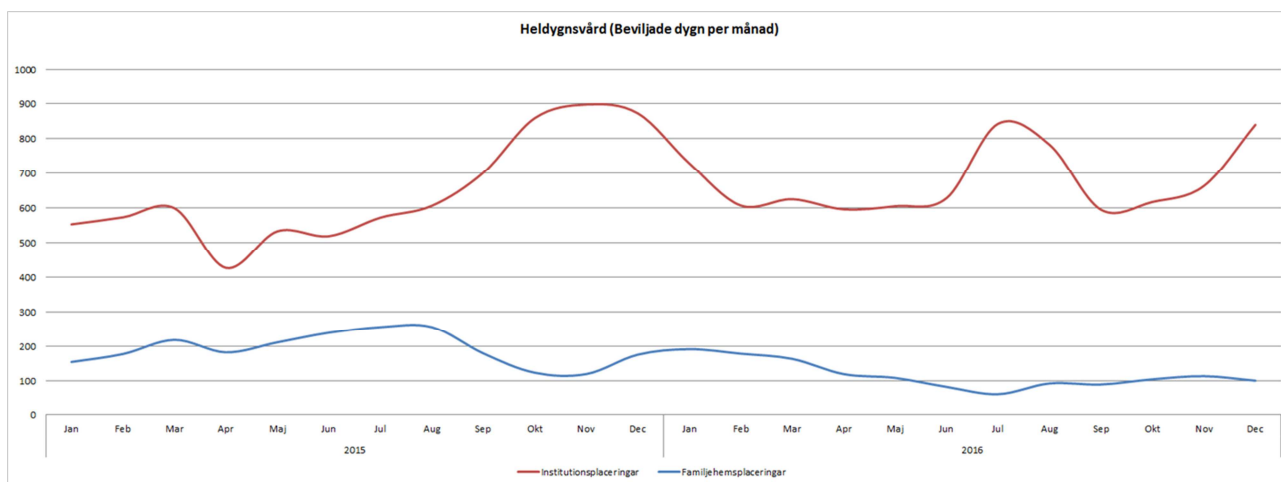
Nämnden har påbörjat ett arbete med inventering av brukare där beslut verkställs av externa utförare för att se vilka andra alternativ av öppenvårdsinsatser som krävs för att ersätta externa insatser och

placeringar. Nämnden har i ökad utsträckning anlitat extern såväl intern öppenvård som ett komplement till avslutade behandlingar på institution och familjehemsvård. Detta medför att dygnsmedelkostnaden blivit lägre per placering kring de personer som har behov av den typen av insats. Handläggarna har arbetat med nya metoder i utredningar enligt LVM och de har i större utsträckning lyckats motivera klienterna till frivilliga placeringar och insatser. Inom IFO vuxen finns en mottagningsgrupp, syftet är bl.a. en mer jämlik första bedömning av eventuellt behov av insats eller stöd. Det är också att informera såväl de som söker stöd och hjälp som de som nämnden får in via anmälan om civilsamhällets möjligheter att bistå med socialt stöd och hjälp via alla olika idéburna organisationer. Nämnden informerar även om de öppna insatser som finns inom kommunen. Inom den gemensamma myndighetsutövningen (IFO vuxen och funktionshinder) finns en arbetsgrupp som arbetar med utredning kring personer med komplexa behov, syftet är bl.a. att bättre styra rätt insatser samt göra en enhetlig och rättssäker bedömning.

Det förebyggande arbetet är av stor vikt och hemmaplanslösningar har utvecklats tillsammans med boendestöd och mobilt team samt öppenvård där även bostadsfrågan är en central fråga för att insatser på hemmaplan ska fungera.

Analys av verksamheten

Ett av verksamhetens långsiktiga mål är att minska antalet personer med behov av stöd. Främst gäller det målgruppen unga vuxna där verksamheten behöver utveckla utbudet av förebyggande insatser tillsammans med interna och externa aktörer. Det är viktigt att arbetet med att utveckla hemmaplanslösningar och minska kostnaderna för externa placeringar fortsätter enligt den framtagna handlingsplanen. Arbetet med samverkan inom kommun samt externt med regionen behöver också utvecklas ytterligare för att det ska få effekter över tid. Det finns en tendens till att personer som finns inom tvångs- eller slutenvård skrivs ut tidigare och insatserna inom öppenvården är inte alltid tillräckliga vilket kan innebära att personen behöver återremitteras. Ett återkommande problem är bristen på bostäder/sociala boenden, vilket i vissa fall kan innebära placeringar på institutioner.

3.3.2.2 Insatser

Väsentliga budgetavvikelser och orsaker

Resultatet under året visat ett överskott totalt vilket främst berodde på att vissa enheter inte hade kunnat tillsätta tjänster pga. långa rekryteringsprocesser och omorganisationer. Biskopsmössans akutboende har dock ett underskott utifrån pool och andra personalkostnader. Bemanningen är högre än i ursprungsbudgeten utifrån arbetsmiljökrav. Under året har nämndens kostnader för renovering av lägenheterna ökat på grund av skadegörelse och onormalt slitage, varav en del har påverkas av att hyresvärdar och bostadsbolag ställer allt högre krav på att nämnden ska ta kostnaderna som en förutsättning för att nämnden ska få fortsatt tillgång till sociala kontrakt och övergångslägenheter.

Åtgärder

Det pågår ett arbete med att se över personalresurserna inom de lika boendena för att kunna omfördela utifrån behov.

Myndighet och insats har tillsammans med metodutvecklaren arbetat med att anpassa interna insatser både när det gäller boendefrågor och olika förändringsinsatser. En Boendegrupp har bildats för att ge rätt matchat stöd till de som beviljas boendeinsatser. De beviljade insatserna ska alltid ha en plan för utsluss och fortsättning alternativt avslut av en insats.

De interna öppenvårdsinsatserna för brukare med missbruk/beroende, utvecklar sin verksamhet med att starta upp en strukturerad dagbehandling utifrån målet att färre brukare ska behöva institutionsplacering eller nyttja annan extern behandling.

Analys av verksamheten

Det har initialt funnits svårigheter att hitta rätt bemanning utifrån verksamheternas mål. Detta beror dels på målgruppernas behov men också utifrån hänsyn till säkerhetsaspekter.

Under året har nämnden aktivt arbetat utifrån de Nationella Riktlinjerna för vård och stöd vid missbruk och beroende som en del i sitt utvecklingsarbete med metodutveckling utifrån evidens. Yxhammarmottagningen bedriver sedan något år behandlingsinsatser för personer med spelmissbruk, en verksamhet som tagit allt mer resurser utan att några extra personalresurser har tillförts.

Arbetet utifrån "Program mot hemlöshet" har påverkats av den svåra bostadssituationen i staden och riktad samverkan mellan nämnderna har pågått främst när det gäller personer över 65 år med behov av insatser från ÄO. Revideringen av programmet har varit ute på remiss och lämnas över till den nya IFO nämnden 2017. Andelen barn som berörts av vräkning har ökat sedan 2014 och 2016 har sex barn berörts av genomförd vräkning.

3.3.3 Vård och omsorg i ordinärt boende

3.3.3.1 Myndighetsutövning

Väsentliga budgetavvikelser, orsaker och åtgärder

I den samlade myndighetsutövningen beslutas om insatser inom hemtjänst, korttidsboende både internt och externt samt ledsagning, avlösning och boendestöd från nämndens egen verksamhet.

Kostnader inom enheten för hälso- och sjukvård för köp av tjänst av stadsdelarna har ökat under året och det avser delegerade insatser till omvårdnadspersonal samt sjuksköterskeinsatser. Kostnaden för köp av rehabtjänster är stabil. Kostnaderna har också ökat inom enheten för hälso- och sjukvård för patienter i närsjukvårdsteamet för legitimerad personal där insatser inte går att delegera pga av avancerad hemsjukvård. Ökade kostnader för HSV i privata godkända företag enligt LOV har ökad då de inte haft personal anställd som kan ta emot delegering och konsekvensen blir då att legitimerad personal måste utföra insatserna.

För beslut om insatser inom boendestöd (socialpsykiatri) har antalet personer i stort varit konstant under året, för boendestödsinsatser inom ramen för funktionshinder har antalet personer samt antalet beviljade timmar minskat.

Analys av verksamheten

Arbetet med att systematiskt följa upp beslutade insatser och nyckeltal inom hela myndighetsutövningen fortgår och har gett en bättre intern kontroll och underlag för kommande prognostiseringar.

Det finns ett förslag enligt "Lagen om samverkan vid utskrivning från hälso- och sjukvård", att antal

dagar vid utskrivningsklara patienter inom psykiatrin ska minska från 30 till 3 dagar, förslaget beräknas träda i kraft 2019-01-01. Brist på korttidsplatser inom socialpsykiatrin kan, om det inte löses med hemmaplanslösningar innebära framtida behov av köpta externa placeringar och medföra ökade kostnader.

Från 2015-09-01 ges möjlighet att välja annan utförare av hemtjänst enligt Lagen om valfrihet (LOV), tom december månad 2016 är det 39 personer som valt privat utförare utav 133 personer med beslut om hemtjänst. Ökningen har skett succesivt under året, från 22 personer i januari till 39 personer i december.

Arbete pågår med att systematiskt följa upp beslutade insatser och nyckeltal inom hela myndighetsutövningen, detta för att få en bättre intern kontroll och underlag för kommande prognostiseringar.

3.3.3.2 Insatser

Väsentliga budgetavvikelser, orsaker och åtgärder

Boendestödet har för höga kostnader jämfört med budget. Efter en positiv trend med mer effektiv verksamhet har kostnaderna senaste månaderna återigen ökat. Detta beror på en hög personalomsättning från juni månad där många nya boendestödjare börjat arbeta. I och med detta har kompetens kring hur man planerar verksamheten effektivt påverkats. En ny enhetschef har också rekryterats under september månad. Beviljade och utförda timmar har minskat under året vilket minskat intäkterna. Detta tillsammans med att brukarnas behov av hjälp är koncentrerat till vissa tider på dagen försvårar möjligheten att planera personal på ett effektivt sätt. Arbete med att försöka fördela brukarnas besök jämnare under dagen pågår men är tidsödande och kräver brukarnas delaktighet. Underskott för boendestödet 2016 resulterade i minus 4 435 tkr.

Åtgärder

Behovsanalyser av brukarnas behov samt anpassning av resurser påbörjas 2017.

3.3.4 Vård och omsorg i särskilt boende

3.3.4.1 Myndighetsutövning

Väsentliga budgetavvikelser, orsaker och åtgärder

Antalet insatser och beslut om särskilt boende inom socialpsykiatrin har hållit sig på en konstant nivå under året. Verksamheten eftersträvar att andra insatser provas först, som exempelvis boendestöd i ordinärt boende. I dagsläget finns dock personer med beslutad insats som ej kunnat verkställas internt utan där extern placering blivit nödvändig. I dagsläget finns inga lediga boendeplatser i kommunal regi inom socialpsykiatrin.

Analys av verksamheten

För att bibehålla nivån på antalet platser inom särskilt boende behöver verksamheten utveckla stödet till personer i ordinärt boende. Det vräkningsförebyggande arbetet tillsammans med kvalificerade öppenvårdsinsatser eller boendestöd möjliggör också att människor behåller sin bostad i större utsträckning. På sikt behöver även andra boendeformer utvecklas, som exempel kan nämnas behovet av fler "satellitlägenheter", detta för att frigöra ytterligare platser inom kommunens psykiatriboenden. I lokalresursplanen framgår behov av ytterligare boende inom socialpsykiatrin i form av lägenheter med gemensamhetslokaler.

I Vård- och omsorgsprojektet "Ett gott liv var dag" är arbetet påbörjat med att se över tillgängliga bostäder för Sociala omsorgsnämnden målgrupper tillsammans med äldreomsorgen. I detta arbete belyser arbetsgruppen behovet av samverkan med äldreomsorgen kring boendeformer för äldre personer med funktionsnedsättning.

3.3.4.2 Insatser

Budgetavvikelser

Alla boenden inom socialpsykiatri redovisar underskott 2016 främst utifrån personal och poolkostnader. Varje månad görs en uppföljning av respektive chefs ansvarsområde och trenden har varit en fortsatt ökning under hösten. Kostnaderna har påverkats av utbildningar och sjuktal med främst av att vi fått tillsätta extra personalresurser för att klara av brukarnas behov och/ eller av arbetsmiljöskäl. Natttjänster som skulle ha tagits bort i samband med en översyn av bemanning 2014 har inte kunnat genomföras i alla boenden utifrån brukarnas behov. Någon omfördelning av resurser mellan boendena har inte kunnat genomföras på grund av att alla haft underskott.

Boendet på Bildalsgatan har i december flyttat till nya lokaler på Dammsvedjan och i och med det utökades boendet med en plats samtidigt som Söderforsgatan utökades med en plats. Verksamheterna har äskat om och fått medel i budget 2017 för två nya tjänster utifrån volymökningen.

Åtgärder

Borås Stad har infört heltidstjänster och nya arbetstidsmodeller. På sikt kan det nya arbetssättet skapa bättre möjligheter både ur ett brukar- och personalperspektiv. Målsättningen är att i högre grad bemanna efter verksamheten och brukarnas behov, öka möjligheten att kunna arbeta på andra enheter samt att påverka och vara delaktig i verksamhetens planering. Införandet av arbetstidsmodellen har tydliggjort att grundbemanningen i boendena ofta inte räcker till utifrån brukarnas behov och biståndsbedömda insatser. Under 2017 behöver en mer djupgående behovsanalys av brukarnas behov i boendena genomföras för att kunna utveckla en resursfördelning.

Analys av verksamheten

För personer med en psykisk funktionsnedsättning har arbetet som ingår i socialstyrelsens prestationsbaserade mål (PRIO) fortsatt under hela 2016, det är en del av uppföljningen av överenskommelse mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) om stöd riktat inom området psykisk ohälsa. I det kommande arbetet som sträcker sig fram till 2017 har en handlingsplan tagits fram. Några av de viktigaste områdena att arbeta vidare med är att vidareutveckla brukarmedverkan och anhörigstöd, möjlighet till adekvat sysselsättning samt samordning av insatser. Det har inneburit att nämnden utbildat all personal i ESL (Ett självständigt liv) under 2016 samt att nämnden börjat göra Brukarrevisioner. Under året har pedagogernas funktioner tydliggjorts och blivit ett stöd i verksamheternas implementeringar av bland annat dokumentation och ESL.

Under året har det tydliggjorts att brukarnas behov blivit allt mer komplexa vilket påverkat både bemanningen, behovet av kompetensutveckling av personalen och samverkan. Förvaltningen har arbetat fram en kompetensutvecklingsplan och enheterna har gjort en inventering på individnivå.

Det har fram kommit att endast nio av 90 brukare i våra boenden har daglig sysselsättning, vilket är ett kommande motivations och utvecklingsområde, i samband med att daglig verksamhet förs över till nämnden 2017.

3.3.5 Insatser enl LSS och LASS

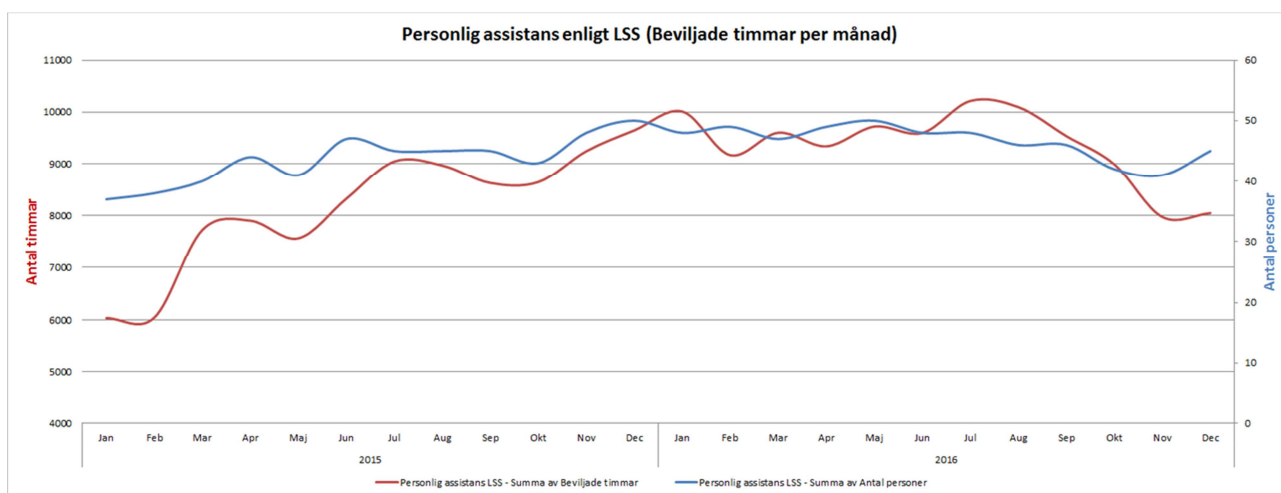
3.3.5.1 Myndighetsutövning

Väsentliga budgetavvikelser och orsaker

Antalet personer med insatsen personlig assistans enligt LSS har minskat under året från som mest 50 brukare i maj till 45 brukare i december, gäller även där Försäkringskassan (FK) bedömer grundläggande behov under 20 timmar/vecka. Personer beviljade personlig assistans av Försäkringskassan (LASS) var december 2015 200 brukare, december 2016 är det 185 brukare med beslut från FK. Övervältringen som initierats av FK till kommunen har ännu inte märkts av.

Personlig assistans är ett personligt utformat stöd som ges av ett begränsat antal assistenter till den som på grund av stora och varaktiga funktionshinder behöver hjälp med sina grundläggande behov. Kommunen är ansvarig för kostnaden för personlig assistans när de grundläggande behoven uppgår till högst 20 timmar per vecka. Dessa brukare har ofta omfattande behov av assistans för andra personliga behov och aktiviteter vilket gör att antal assistanstimmar överstiger 20 timmar. Brukaren har rätt till assistansersättning enligt Socialförsäkringsbalken från Försäkringskassan när de grundläggande behoven överstiger 20 timmar per vecka, men även då svarar kommunen ekonomiskt för de första 20 timmar per vecka. Kommunerna har också kostnaderna för tillfällig utökning av assistanstimmar och sjukfrånvaro hos privata assistansanordnare.

Kostnaden för sjukersättning till privata assistansanordnare har under året varit 4 099 tkr.

Åtgärder

Nämnden har påbörjat ett tydligare arbete med att kontinuerligt följa upp beslutade insatser och nyckeltal för att säkerställa en god intern kontroll. Beslut om insatser ska följas strikt av aktuell rättspraxis, beslut om eventuellt dubbla insatser som ex. särskilt boende och kontaktperson övervägs noga och följs upp oftare. Inom den gemensamma Myndighetsutövningen (IFO Vuxen och funktionshinder) finns en arbetsgrupp som arbetar med utredning kring personer med komplexa behov, syftet är bl.a. att bättre styra insatser samt göra en enhetlig och rättssäker bedömning.

Nämndens ersättningsnivå för 2016 var 258 kr/tim för utförandet av personlig assistans enligt LSS. Ersättningen från försäkringskassan för 2016 var 288 kr/tim för personlig assistans enligt SFB.

Analys av verksamheten

Tendensen är att behoven av framtida insatser fortsätter att öka, det gäller även på nationell nivå. För att kunna planera för framtida behov behöver verksamheten tillsammans med såväl interna som externa aktörer vidareutveckla former för samverkan. Insatser ska exempelvis i möjligaste mån kunna erbjudas på hemmaplan, målgruppen idag har också andra krav på inriktning av verksamhet eller olika former av

boenden.

FK har gjort ett ställningstagande efter dom i Högsta förvaltningsdomstolen juni 2015 som innebär att endast personer med psykisk funktionsnedsättning kan få assistanstid för det femte grundläggande behovet "annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om den funktionshindrade". Det innebär förväntade kostnadsökningar inom personlig assistans för nämnden eftersom en stor mängd beslut efter omprövning av FK kommer att hamna under 20 timmar grundläggande behov och överföras till kommunen under kommande år.

3.3.5.2 Insatser

Boendesektionen

Personer som omfattas av LSS ges rätt till en av kommunen anvisad bostad med särskild service för vuxna. 320 brukare har verkställt beslut om boende med särskild service för vuxna antingen inom Funktionshinderverksamhetens boendesektion (223 hyresgäster) eller på de 14 enheter som drivs genom entreprenad (92 hyresgäster) och kooperativ (5) hyresgäster.

Sedan 2009 används en resursfördelningsmodell (RFM) för boendesektionen, exkl. korttidsverksamheten. Den negativa avvikelsen inom RFM beror delvis på ett aktivt arbete med anpassningar inom sektionen för att ta bort långa arbetspass vilket inneburit att det på några enheter behövs öka grundbemanningen. En annan orsak till RFM:S resultat är att flera äskningar ökat under året då flera hyresgäster krävt mer personalstöd under långa perioder. Poolkostnaderna är fortfarande på samma höga nivå som 2015 då sjukskrivningstalen fortsatt öka under året. Ytterligare faktorer är att det är svårt att rekrytera habiliteringspersonal vilket gör att cheferna måste köpa poolpersonal för att bemanna enheten tills tjänster är tillsatta samt att det saknas poolpersonal i perioder under året som lett till att inbeordringar ökat. Hälsofrämjande insatser pågår och fortsatt analys genomförs för att få fram ett faktabaserat underlag till att göra ytterligare insatser för att vända trenden. Då daglig verksamhet ej kunnat verkställa insatsen för en hyresgäst i nivå 8 har det resulterat i ökade kostnader på gruppboenden under 8 månader. Då rekrytering av baspersonal och enhetschefer är ett stort problem i kommunen behövs gemensamma satsningar göras på centralt övergripande nivå för att möta kommande år då både kvalitet och säkerhet behöver säkerställas för våra målgrupper.

Analys av verksamheten

Bostadsituationen är fortfarande den stora utmaningen inom funktionshinderverksamheten de kommande åren. Idag flyttar personer med funktionsnedsättningar hemifrån i 20 års åldern, fler och fler blir äldre, fler personer nekas personlig assistans och efterfrågan av gruppboende ökar. Ett behov av en enhet i form av mellanboende har också blivit tydligt för personer där stöd från serviceboende inte är tillräckligt och gruppboendets insats är för omfattande. Korttidsverksamheten behöver även anpassas efter de behov som de nya korttidsgästerna efterfrågar. Att anpassa verksamheterna innebär anpassade lokaler vilket i sig är en stor utmaning.

Under 2017 påbörjas nybyggnation av två nya gruppboendestäder med planerad inflyttning september 2018. En ombyggnation är också på gång 2017. Det finns fortfarande behov av att lämna flera enheter som inte har fullvärdiga lägenheter och där bedömning görs att det inte går bygga om till bostäder enligt Boverkets regelverk. Ingen person kan erbjudas dessa lägenheter när de blir lediga.

Ett viktigt observandum är de två domar i HD från 2012 och 2015 som har förändrat situationen för många personer med funktionsnedsättning. Bestämmelserna för personlig assistans har omtolkats, och ny praxis för FK. Domarna pekar på en mer restriktiv tolkning. FK nya bedömningar kan resultera i att efterfrågan på gruppboendestäder som är riktade mot både yngre och äldre personer med stora funktionsnedsättningar ökar.

Nämnden har behov av att utveckla nya former av enheter som möter den kommande generationen. Till skillnad mot tidigare generationer med funktionsnedsättningar växer unga idag upp i ett samhälle präglad av delaktighet och integration. Det finns en växande grupp som tackar nej till samhällets insatser då de inte vill bli klassificerade som personer med funktionsnedsättning och de tycker inte att samhällets stöd passar dem. Personer med psykisk funktionsnedsättning och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar är också en ökande kategori och behovet att bredda personalens kompetens för att möta den här gruppen är stort. Ökad samverkan med andra förvaltningar och myndigheter behöver komma tillstånd för att kunna ge unga personer rätt insats så att de får ett bra stöd under sin uppväxt.

Personer inom funktionshindersverksamheten befinner sig likt som övriga invånare i Borås Stad i ett generationsskifte där samhällets utveckling lett till att de behov som var aktuella tidigare inte gäller idag för den yngre generationen. Det är tydligt att det blir svårare att kunna erbjuda lägenheter till de personer som idag står i kö då våra brukare blir äldre och äldre och de befintliga lägenheterna inte blir lediga i samma takt som tidigare. Det gör att verksamheten måste förbereda sig på att allt fler personer kommer att utveckla en demenssjukdom vilket innebär ett behov av ökad tillsyn, mer resurser i form av HSL-insatser och palliativ vård samt medarbetare med mer riktad kompetens. Det finns stort behov av äldreboende som är anpassat mot äldre med utvecklingsstörning och som har en åldersrelaterad problematik eller för tidigt åldrande med en demensdiagnos. I december 2016 var det 18 (27) personer som lämnat in intresseanmälan för önskemål om lägenhet och 20 (17) personer har beslut som ej är verkställda, en ökning med 3 personer från föregående år. Totalt i december 2016 är det 38 (44) personer som är i behov av en bostad inom de närmaste fyra åren. Övervägande andel inom målgruppen är födda på 90-talet. Det finns även en tendens att förhandsbesked från andra kommuner ökar och framförallt från mindre kommuner. Ett utvecklingsområde inom funktionshinderverksamheten gäller barn, ungdomar och unga vuxna.

Funktionshinder Insats/ Personlig assistans

Personlig assistans stora utmaningen framöver är att fortsätta förbättra personalplaneringen så att organisationen blir än mer effektiv samtidigt som nya arbetstidsmodellen införs. Denna förändring måste ta hänsyn till att lagstödet för brukarperspektivet är starkare än för andra målgrupper. Brukarna har stor rätt att vara delaktiga i anställningen av personliga assistenter. Matchning av personlig assistent och brukare utgör en stor del av arbetet för enhetscheferna. Pga. ovanstående är det en utmaning att uppnå maximal effektivitet. I praktiken kan det innebära att verksamheten har personliga assistenter tillgängliga men brukaren önskar någon annan. Ett nytt rapporteringssystem för att säkra och effektivisera debiteringen till FK har köpts in och implementering pågår. Analys och framtagande av bättre nyckeltal för att kunna följa olika sorters assistansärendens kostnader pågår. Av det som tagits fram hittills kan det konstateras att nattetiden i ett ärende med sovande jour i genomsnitt har en merkostnad på ca 300 tkr per år eftersom att ersättningen till personal sker med fler timmar enligt kollektivavtalet än vad Försäkringskassan ger ersättning för. Underskottet 2016 för verkställighet personlig assistans var 5 484 tkr.

3.3.6 Övrig vård o omsorg för äldre o funktionshindrade

Inom denna verksamhet köper nämnden sysselsättning av Arbetslivsnämnden för personer inom socialpsykiatri. Det pågår ett arbete med att utveckla utbudet av sysselsättning, det finns också med i den handlingsplan som är framtagen i samband med den statliga PRIO satsningen.

Dessutom ingår här delar av kostnaden för Träffen, en öppen dagverksamhet för alla men med inriktning mot IFO och Socialpsykiatriens målgrupper.

4 Verksamhetsmätt

Verksamhetsmått avser helårsperiod.

4.1 Individ- och familjeomsorg för vuxna

4.1.1 Övergripande

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2014	Årsutfall 2015	Budget 2016	Årsutfall 2016
Antal aktualiserade personer mellan 21-64 år	719	800	1 000	681
Andel aktualiserade av totala antalet personer mellan 21-64 år (%)	1,1	1,32	1,7	1,11

Aktualiserad = Person aktuell för anmälan och/eller ansökan

4.1.2 Haldygnsvård

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2014	Årsutfall 2015	Budget 2016	Årsutfall 2016
Antal personer med heldygnsvård	91	103	90	117
-- varav antal personer med institutionsvård		86	60	95
-- varav antal personer med familjehemsvård		17	30	12
Antal dygn heldygnsvård per person	103	117	125	99
Genomsnittlig kostnad per vård dygn	2 013	1 896	1 460	1 816

4.1.3 Öppenvård

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2014	Årsutfall 2015	Budget 2016	Årsutfall 2016
Antal personer som haft individuellt behovsprövade öppna insatser	145	194	146	193
Genomsnittlig kostnad per person i individuellt behovsprövade öppna insatser	32 269	40 549	37 690	23 621

4.1.4 Bistånd som avser boende

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2014	Årsutfall 2015	Budget 2016	Årsutfall 2016
Antalet personer som bott i kategoriboende	57	56	60	46
Genomsnittlig kostnad per person som bott i kategoriboende	229 291	244 501	229 507	177 867
Antalet personer som bott i övergångslägenhet	131	129	105	116

4.2 Socialpsykiatri

4.2.1 Övergripande

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2014	Årsutfall 2015	Budget 2016	Årsutfall 2016
Antal aktualiserade personer	42	131	133	165
Antal personer med insatser inom psykiatrin SoL	244	282	245	310
Antal personer med insatser inom psykiatrin enligt LSS, 0-64 år	9	16	12	8
Andel personer med insatser inom psykiatrin, SoL och LSS, av invånare 0 - 64 år (%)	0,29	0,34	0,28	0,35

Aktualiserad = Person aktuell för ansökning

4.2.2 Bostad med särskild service

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2014	Årsutfall 2015	Budget 2016	Årsutfall 2016
Antal personer med särskilt boende	88	89	86	90
-- varav personer med externt köpta platser	10	15	10	11

4.2.3 Insatser i ordinärt boende

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2014	Årsutfall 2015	Budget 2016	Årsutfall 2016
Antal personer med hemtjänst i ordinärt boende	119	168	125	192

4.3 Egen organisation

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2014	Årsutfall 2015	Budget 2016	Årsutfall 2016
Andel personer som har heltidsanställningar.	96,4	97,1	100	

4.4 Funktionshinderverksamhet LSS

4.4.1 Övergripande

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2014	Årsutfall 2015	Budget 2016	Årsutfall 2016
Antal personer med LSS-beslut	942	936	950	930

4.4.2 Personlig assistans

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2014	Årsutfall 2015	Budget 2016	Årsutfall 2016
Antal personer med personlig assistans enligt LSS	55	62	50	55
Antal personer med personlig assistans enligt SFB	191	200	193	195
Antal beviljade timmar personlig assistans enligt LSS		96 857	59 598	107 314
Antal utförda timmar personlig assistans enligt LSS	63 977	79 185	59 598	91 308
Genomsnittlig kostnad per person med personlig assistans enligt LSS och SFB	321 140	321 176	282 372	299 087

4.4.3 Daglig verksamhet

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2014	Årsutfall 2015	Budget 2016	Årsutfall 2016
Antal personer med beslut om daglig verksamhet	441	437	440	441
-- varav personer med externt köpta platser enligt LOV	72	77		79
-- varav personer med externt köpta platser (Ej	12	12	12	12

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2014	Årsutfall 2015	Budget 2016	Årsutfall 2016
LOV)				
Genomsnittlig kostnad per person med daglig verksamhet	131 423	137 842	132 252	137 522

4.4.4 Korttidsvistelse

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2014	Årsutfall 2015	Budget 2016	Årsutfall 2016
Antal personer med beslut om korttidsvistelse	181	183	160	166
Genomsnittlig kostnad per person med korttidsvistelse	124 197	138 452	150 132	138 184

4.4.5 Bostad med särskild service

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2014	Årsutfall 2015	Budget 2016	Årsutfall 2016
Antalet personer med verkställda beslut om boende	340	347	350	344
-- varav antal personer med externt köpta platser (Ej LOV)	16	15	15	14
Antal lägenheter i LSS-boenden	307	320	319	314
Genomsnittlig kostnad per person med boende	654 524	701 816	701 306	697 084

4.5 Funktionshinderverksamhet SOL

4.5.1 Övergripande

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2014	Årsutfall 2015	Budget 2016	Årsutfall 2016
Antal personer med beviljade insatser	437	561	570	555

4.5.2 Insatser i ordinärt boende

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2014	Årsutfall 2015	Budget 2016	Årsutfall 2016
Antal personer med hemtjänst	311	351	407	357
-- varav antal personer med extern utförare		25		84

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2014	Årsutfall 2015	Budget 2016	Årsutfall 2016
Utförda timmar hemtjänst	16 911	21 949	22 946	25 194
Antal personer med Boendestöd FH		257	260	334
Antal utförda timmar Boendestöd FH	20 678	20 767	25 908	19 080

4.5.3 Särskilda boendeformer

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2014	Årsutfall 2015	Budget 2016	Årsutfall 2016
Antal personer med vård och omsorgsboende	28	34	28	36

4.5.4 Korttidsvård

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2014	Årsutfall 2015	Budget 2016	Årsutfall 2016
Antal personer med korttidsvård	79	72	80	77
Utförda dygn korttidsvård	3 475	2 166	2 000	3 048

4.5.5 Övrigt

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2014	Årsutfall 2015	Budget 2016	Årsutfall 2016
Antal personer med trygghetslarm	263	301	200	274
Antal personer med hemvårdsbidrag	16	16	15	22

5 Investeringar

Investeringsprojekt

Tkr	Godkänd utgift	Utgift tom 2015	Utgift 2016	Återstår
Dammsvedjan (ers Billdalsgatan)	450	0	381	69
Ers Tårpilsgatan	450	0	216	234
Summa	900	0	597	303

Analys

Investeringarna avser inventarier till ny- och ombyggda lokaler.